

Čitav jedan **nov svet** čeka da ga otkrivamo, zajedno **sa decom**

Umesto ignorisanja digitalne stvarnosti u kojoj žive današnja deca i dečje radoznalosti za digitalno, potrebno je da pronademo odgovore na pitanja kako, kada i koliko upotrebljavati digitalnu tehnologiju u radu s najmlađima

 Nataša Anđelković

Digitalna tehnologija može u znatnoj meri doprineti svim oblastima rada predškolskih ustanova i vaspitača. U vaspitno-obrazovnom radu, cilj njene upotrebe treba da bude podizanje nivoa kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada, pozitivan uticaj na dečji razvoj, razvijanje digitalnih kompetencija deteta, vaspitača i roditelja i razvijanje medijske, digitalne kulture i pismenosti (bezbednost na Internetu, autorska i lična prava, digitalna tehnologija kao alatka za sticanje i proširivanje saznanja...).

Kako upotrebljavati digitalnu tehnologiju u radu s najmlađima? Na to pitanje moglo bi se pružiti mnogo odgovora. Deca treba da budu aktivni stvaraoci a ne pasivni konzumenti goto-

vih multimedijalnih proizvoda. Naglasak treba da bude na procesima, na pedagoškim i metodološkim pitanjima, a ne na digitalnim alatima. Digitalna tehnologija nije sama sebi cilj, već alatka za ostvarivanje vaspitno-obrazovnih ciljeva i zadataka. Digitalna tehnologija je alatka u procesima u kojima deca uče i proširuju svoja saznanja, rešavaju probleme, misle kritički, otkrivaju, istražuju, dolaze do informacija i ideja, informišu se, dogovaraju, sarađuju, rade u timu, saopštavaju drugoj deci i odraslima, kreativno stvaraju ili su podstaknuta na kreativnost i stvaranje. Možda je najbolje da uvek tražimo odgovor na pitanje: šta je to što mogu da uradim s digitalnom tehnologijom u radu s najmlađima, a što ne mogu bez nje?

Korisno je saznati nešto više o iskustvima drugih s digitalnom tehnologijom u predškolskom radu. U kratkim crtama, osvrnućemo se na iskustva iz Norveške. I tamo je oblast digitalne tehnologije u radu s predškolskom decom dugo bila društveno nevidljiv problem. Veći pomak u ovoj oblasti dogodio se 2005. kada je norveško Ministarstvo prosvete izradilo brošuru o digitalnoj tehnologiji u vrtiću i kada je 2006. u *Okvirnom planu za predškolsko* zapisano: „Potrebno je omogućiti deci da steknu iskustvo u korišćenju digitalnih alata za igru, komunikaciju i priku-

pljanje podataka“. Danas se u norveškoj stručnoj predškolskoj javnosti sve češće čuju kritike na račun te formulacije, jer se njome naglašava uloga digitalnih alata, a ne pedagoški i metodološki koncepti primene digitalne tehnologije u vaspitno-obrazovnom radu. U Norveškoj se trenutno očekuje usvajanje novog *Okvirnog plana za predškolsko*. U tom novom predlogu, digitalna tehnologija pominje se na više mesta a ovde su izdvojene četiri ključne rečenice za razumevanje uloge koju digitalna tehnologija može imati u vaspitno-obrazovnom radu s predškolskom decom:

- Digitalni alati su prirodan deo obrazovnog okruženja sa očiglednim mestom u dečjoj igri, učenju i aktivnostima.
- Digitalnu radoznalost dece treba iskoristiti za igru, stvaralaštvo i učenje.
- Deca treba da otkrivaju mogućnosti, ali i rizike upotebe digitalne tehnologije.
- Potrebne su jasne smernice upotrebe digitalne tehnologije i procedure zaštite najboljeg interesa deteta.

Kako izgleda primena digitalnih tehnologija u praksi? Šta deca predškolskog uzrasta mogu da nauče uz IKT? Od obilja mogućnosti, istaći ćemo samo nekoliko. Deca mogu biti kreativna i rešavati različite zadatke na pametnoj tabli, in-

teraktivnom tepihu, tabletu ili pametnom telefonu, mogu igrati najrazličitije didaktičke igre uz pomoć *bee-bot* robota i uz različite *online* i *offline* igre učiti osnove programiranja, mogu praviti interaktivne slikovnice i uz pomoć QR kodova „oživljavati“ postojeće, mogu praviti animacije (uključujući i procese izrade likova i pozadine) u programu kao što je *Stop Motion Studio*, mogu stvarati svoje digitalne priče i deliti ih s drugom decom, mogu sarađivati sa udaljenim vrtićima, školama i pojedincima; mogu biti kreativna i stvarati u programu *Tux Paint*.

Kao jedna od odličnih mogućnosti za primenu i integraciju digitalnih tehnologija u radu s decom, koja je od januara 2015. dostupna vrtićima i školama u Srbiji, ističe se mogućnost uključivanja u projekte *eTwinning*. To su projekti koji podržavaju saradnju i razmenu primera dobrih praksi i *online* materijala između nastavnika, učitelja i vaspitača širom Evrope. Sve se odigrava na bezbednoj *online* platformi za saradnju, razmenu i deljenje iskustava i uz korišćenje brojnih digitalnih alata.

Da zaključimo: zavirimo li u svet digitalnih tehnologija i njihove upotrebe u radu s najmlađima, shvatićemo da čitav jedan svet novih mogućnosti čeka da ga otkrivamo zajedno s decom.

Tekst smo realizovali u saradnji s British Council-om